

آمیخته پژوهش در حرفه کتابداری^۱

(بیمامیشی)، گروه مت مرکز، تحلیل گپ با شکاف، تحقیق تاریخی، فرا تحلیل (تحلیل درباره تحلیل‌ها)، بررسی حکایتی، مشاهده گروهی (مشارکتی)، ارزیابی برنامه روش تجربی کنترل شده تصادفی، بررسی‌های نظاممند مشاهده غیر واکنشی، بسیار جالب توجه خواهد بود اگر شیوه‌های پژوهشی مختلف در یک دهه گردآوری و با یکدیگر مقایسه شود.

همچنین بسیار مفید خواهد بود که با بررسی پژوهش‌های گذشته میزان توزیع روش‌های مختلف پژوهش در این حرفه توصیف شود. صرف‌نظر از روش‌شناسی خاص پژوهش، پژوهشگران بدون تردید باید برای انجام پژوهش‌های آینده خود برای انتخاب یک روش پژوهش و نیز پاسخگویی به مسائل مطرح شده در پژوهش باید به مسئله روایی، پایایی و سوگیری توجه لازم را داشته باشند.

متخصصان حرفه کتابداری و کتابداران برای تصمیم‌گیری و بهبود عملکرد انواع روش‌های تحقیق را به کار می‌برند. پژوهش به معنای گستره‌ده می‌تواند چنین تعریف شود "مطالعه دقیق، نظامیافته و همراه با پشتکار و نیز بررسی دقیق در برخی حوزه‌های دانش به شرطی که منجر به کشف و یا ایجاد واقعیت‌ها و یا اصولی شود".

به طور مرسوم در گذشته، پژوهش‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی بیشتر مبنی بر مطالعه موردي، ارزیابی برنامه‌ها و روش‌ها و یا بررسی برای پاسخگویی به پرسش‌های اساسی و مهم بوده است. البته چنین به نظر می‌رسد که شرایط به شدت تغییر کرده است.

در دهه‌های گذشته روش‌های تجربی، مشاهده‌ای و گیفی در حرفه ما گسترش یافته است. طیف گستره‌های از روش‌هایی که اکنون در کتابداری و اطلاع‌رسانی کاربرد دارد را می‌توان در پژوهش‌های منتشر شده مشاهده کرد. بررسی متون نشان می‌دهد کتابداری و اطلاع‌رسانی روش‌های پژوهشی متنوع‌تری را نسبت به گذشته به کار می‌برد. انواع روش‌های تحقیق که می‌تواند در حرفه کتابداری مورد استفاده قرار گیرند را می‌توان چنین برشمود:

تحلیل، ممیزی، مطالعه موردي، تحلیل استنادی، مطالعه گروه‌های بزرگ، مطالعه تطبیقی، تحلیل محتوی، داده‌کاوی، روش دلفی، بررسی توصیفی

۱. دکتر زهره عباسی، رئیس مرکز اطلاع‌رسانی و کتابخانه